

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

Παλαιοσλαβική Γλώσσα

Ενότητα 17: Άκλιτα μέρη του λόγου

Αλεξάνδρα Ιωαννίδου

Τμήμα Σλαβικών Σπουδών

5. Η ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ-Η ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

(1) Η υποτακτική στα παλαιοσλαβικά είχε ακριβώς την ίδια σημασία που έχει και σήμερα στις διάφορες σλαβικές γλώσσες. Εκφέρεται με τον αόριστο του βοηθητικού ρήματος **бѣти** και την μετοχή σε **-а**.

ΕΝΙΚΟΣ	
1ο πρ.	бѣхъ писалъ (-а, -ο)
2ο πρ.	бѣ писалъ (-а, -ο)
3ο πρ.	бѣ писалъ (-а, -ο)
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ	
1ο πρ.	бѣхомъ писали (-ѣ, -а)
2ο πρ.	бѣсте писали (-ѣ, -а)
3ο πρ.	бѣша писали (-ѣ, -а)
ΔΥΪΚΟΣ	
1ο πρ.	бѣховѣ писала (-ѣ, -ѣ)
2ο πρ.	бѣста писала (-ѣ, -ѣ)
3ο πρ.	бѣсте писала (-ѣ, -ѣ)

Μια παλαιότερη μορφή υποτακτικής, η οποία εμφανίζεται κυρίως στα πρώτα μνημεία των αρχών του ΧΙ αιώνα είναι η ακόλουθη:

ΕΝΙΚΟΣ	
1ο πρ.	бимъ писалъ (-а, -ο)
2ο πρ.	би писалъ (-а, -ο)
3ο πρ.	би писалъ (-а, -ο)
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ	
1ο πρ.	бимъ писали (-ѣ, -а)
2ο πρ.	бисте писали (-ѣ, -а)
3ο πρ.	бѣ, биша писали (-ѣ, -а)
ΔΥΪΚΟΣ	
1ο πρ.	биховѣ писала (-ѣ, -ѣ)
2ο πρ.	биста писала (-ѣ, -ѣ)
3ο πρ.	бисте писала (-ѣ, -ѣ)

(2) Η προστακτική στην παλαιοσλαβική εμφανίζεται στο 2ο και 3ο πρ. ενικού, καθώς και στο 1ο και 2ο πρ. πληθυντικού και δυϊκού αριθμού αντίστοιχα. Σχηματίζεται απ' το ενεστωτικό θέμα με τη βοήθεια των επιθημάτων **-и, -ѣ** και των καταλήξεων του εκάστοτε προσώπου.

1η ΣΥΖΥΓΙΑ	
ΕΝΙΚΟΣ	
2ο πρ.	неси
3ο πρ.	неси
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ	
1ο πρ.	несѣмъ
2ο πρ.	несѣте
ΔΥΪΚΟΣ	
1ο πρ.	несѣвѣ
2ο πρ.	несѣта

2η ΣΥΖΥΓΙΑ	
ΕΝΙΚΟΣ	
2ο πρ.	вѣздвигни
3ο πρ.	вѣздвигни
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ	
1ο πρ.	вѣздвигнѣмъ
2ο πρ.	вѣздвигнѣте
ΔΥΪΚΟΣ	
1ο πρ.	вѣздвигнѣвѣ
2ο πρ.	вѣздвигнѣта

3η ΣΥΖΥΓΙΑ		
ΕΝΙΚΟΣ		
2ο πρ.	дѣлаи	глаголи
3ο πρ.	дѣлаи	глаголи
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ		
1ο πρ.	дѣлаимъ	глаголимъ
2ο πρ.	дѣлаите	глаголите
ΔΥΪΚΟΣ		

1ο πρ.	ДѢЛАИВѢ	ΓΛΑΓΟΛΙВѢ
2ο πρ.	ДѢЛАИТА	ΓΛΑΓΟΛИТА

4η ΣΥΖΥΓΙΑ	
ΕΝΙΚΟΣ	
2ο πρ.	проси
3ο πρ.	проси
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ	
1ο πρ.	просимъ
2ο πρ.	просите
ΔΥΪΚΟΣ	
1ο πρ.	просивѢ
2ο πρ.	просита

ΜΗ ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ			
ΕΝΙΚΟΣ			
2ο πρ.	вѣждь	ιαждь	даждь
3ο πρ.	вѣждь	ιαждь	даждь
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ			
1ο πρ.	вѣдимъ	ιαдимъ	дадимъ
2ο πρ.	вѣдите	ιαдите	дадите
ΔΥΪΚΟΣ			
1ο πρ.	вѣдивѢ	ιαдивѢ	дадивѢ
2ο πρ.	вѣдита	ιαдита	дадита

БЪТИ	
ΕΝΙΚΟΣ	
2ο πρ.	бѣди
3ο πρ.	бѣди
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ	
1ο πρ.	бѣдѣмъ

2ο πρ.	БѢДѢ
ΔΥΪΚΟΣ	
1ο πρ.	БѢДѢБѢ
2ο πρ.	БѢДѢТА

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Αλεξάνδρα Ιωαννίδου, 2015.
Αλεξάνδρα Ιωαννίδου. «Παλαιοσλαβική Γλώσσα. Ενότητα 16: Οι εγκλίσεις – οριστική, υποτακτική, προστακτική». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://opencourses.uoa.gr/courses/SLAVSTUD101/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

- Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:
- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

